

Kenyeres Mária

Színdobbanások

Kenyeres Mária
SZÍNDOBBANÁSOK

Kárpátaljai Magyar Könyvek
191.

Készült a Szülőföld Alap támogatásával

© Kenyeres Mária, 2009
© Illusztrációk: Imre Ádám, 2009
© Intermix Kiadó, 2009

INTERMIX KIADÓ

Felelős kiadó: Dupka György
Felelős szerkesztő: Nagy Zoltán Mihály
Budapesti képvislet: H-1011 Budapest, Hunyadi János u. 5.
Készült a Borneo Kft.-ben
ISBN 978-963-9814-22-6
ISSN 1022-0283

Kenyeres Mária

SZÍNDOBBANÁSOK

*Versek
és
novellák*

INTERMIX KIADÓ

Ungvár – Budapest

2009

AJÁNLÁS

„Nagy tehetségek ritkán születnek” – olvashatjuk és hallhatjuk nem szűnő gyakorisággal a tetszetős féligazságok egyikét, holott valójában fogalmunk sincs a született tehetségek számáról, hiszen csak a „befutott”, többé-kevésbé kiteljesedett tehetségeket tudjuk nyilvántartani; az érvényesülés esélyétől elzárt, elveszett tehetségek száma valószínűleg nagyobb, legalábbis szintén számottevő. Innen a művészi műhelyek, a lapok, a kiadók mindenkori felelőssége: felfedezni, az általuk teremtett értékek közvetítésével bátorítani az arra érdemes tehetségeket.

Kenyeres Mária az utóbbiak egyike. Alkotói adottságait jellemzi a kőkemény tény: szent és kínzó indíttatásból eddig „elkövetett” alig hetven versének nagyobbik fele máris kötetbe kívánczik, mint ahogy kevés prózája közül is három novella. Ez a körülmény azért nyom sokat a mérlegen, mert vannak mások – magamat is ide értve –, akik csak többszáz-valahányadik írásukkal érték-érik el a közlési nívót.

Az alkotói erények elismerésekor természetesen még nem tudhatjuk, mire és mennyire lesz képes Kenyeres Mária a továbbiakban: kötetének megjelenése hatalmas impulzus lesz-e tehetségének teljes kibontakozásához, vagy ez a tehetség cserje, afféle „aljnövényzet” marad irodalmunk nagyjainak Balassi Bálinttól Csoóri Sándorig húzódó jegyesora alatt? Maradjunk annál, hogy a szerző lélekborzongató létélményeinek „kibeszélési” szándéka, kényszere – a költői kifejező eszköztár teljes birtokbavételével, alkalmazásával gazdagodva – nagy formátumú alkotói életművet ígér. A csalódás veszélye azonban fennáll, hiszen a törekeny, női lelkületű tehetséget bármi megtorpanthatja, elrettentheti a kiteljesedés küzdelmekkel terhes folyamatától.

Ne így legyen, s ha mégis, akkor se essünk kétségbe, mert az irodalom erdejében álló szálfák alatt természetes flóra a cserjék világa, általuk teljes az erdő; bármennyire hajlamosak vagyunk a magasban pompázó lombokra figyelni, ellenállhatatlan késztetésnek engedelmeskedve gyakran a szemmagasságban élénk táruló,

színpompás burjánzásra csodálkozunk rá, vagy éppen a fű közt oly rokonszenvesen szerénykedő ibolya semmi mással nem pótolható kékségére.

Bízni kell. Abban, hogy a szerző teremtette értékek majdani hosszú sorának csak töredékét nyújtja ez a kötet, amelynek kiadása az egyetlen lehetséges biztatás az alkotói munka folytatására. Ezekkel a gondolatokkal ajánlom az olvasók figyelmébe Kenyeres Mária első kötetét.

NAGY ZOLTÁN MIHÁLY

VALLOMÁS

...Ha fojtó némaságot, megvetést érzékelek magam körül és iránt, „csak mondogatok magamnak”, mint Wass Albert. Így lesz, marad menedékem a vers. Amikor feltöltődésre van szükségem, verset olvasok; amikor rendezni próbálok sorsom dolgait a világgal, verset írok.

...Vannak példaképeim. Egyetemistaként Arany János sodró erejű stílusa ragadott meg, később József Attila és Ady Endre zaklatott kiáltozása, Móricz Zsigmond ős-tiszta hangja, Vári Fábián László népi értékekből merítő költészete és alkotói magatartása. Valahányszor veszni láttam mindent, ami fontos számomra, gyötrelmeim elviselését az ő írásaik segítették.

...Sorsom a közösség sorsa. Ahogy Wass Albert írja: „Voltunk azóta hősök mi magunk is. / Hősök, pribékek, árulók, gazok, / Honmentők és hazátlanok, / Voltunk minden, amit csak akartak / A habzó szájú álapostolok.” Megtanultam, hogy nem írhat szenvedésről, aki nem tapasztalta, nem örülhet tiszta szívvel, aki nem tud különbséget tenni jó és rossz között.

...Adyt olvasva megsejttem: a perc-emberké, az illékony értékek kora lejár, az utókor értékrendjében pedig értelmet nyer minden igaz küzdelem; s ha hiszek valamiben, tartsak ki mellette a végsőig, mert „Ős Napkelet olyannak álmodta, / Amilyen én vagyok: / Hősnek, borusnak, büszke szertelennek, / Kegyetlennek, de ki elvérzik / Egy gondolaton.”

...A két lábon járó lelkiismeret számomra Vári Fábián László. Vele beszélve, őt olvasva mindig elhalkulok, magamba nézek, újra és újra megfogadom: jó leszek, bármi áron. Ő tudja, mi mennyit ér, „...akár azok, / kik 'széllel szemben' / megkísérlik, megpróbálják, / bőrükbe sütve felmutatják, / mi mindent / kell kibírnia, – / s rettentse bár Szibéria, / emelt fővel indul az ember, / foga közt hordva elveit...”

...Legnagyobb szerelmem József Attila. Ha bántanak, ha nagy hiányoktól szenvedek, őt hívom. Nem akarok többet, mint ő, de azt nagyon: „Ehess, ihass, ölelhess, alhass! / A mindenséggel mérd

magad! / Sziszegve se szolgállok aljas, / Nyomorító hatalmakat.”

...„Csak mondogatok magamnak”: mikor kit. Ők mellettem állnak, érzem. Teszem hát a dolgom, amire a lelkiismeretem, az elveim ösztönöznek. Írok. Hogy mit és hogyan, döntse el az olvasó. „Lettem, mert lettem”. Valami oka csak volt, van vagy lesz.

Kenyeres Mária

ÉN ÉS A VERS

Végzetem a vers.
Benne élek, halok.

Dúdolok, sziszegek
új dalt, egyszervoltat.

Amit csak én tudok.

MAGAMTÓL TÁVOL

SZÓLNI KÉNYSZERÍT

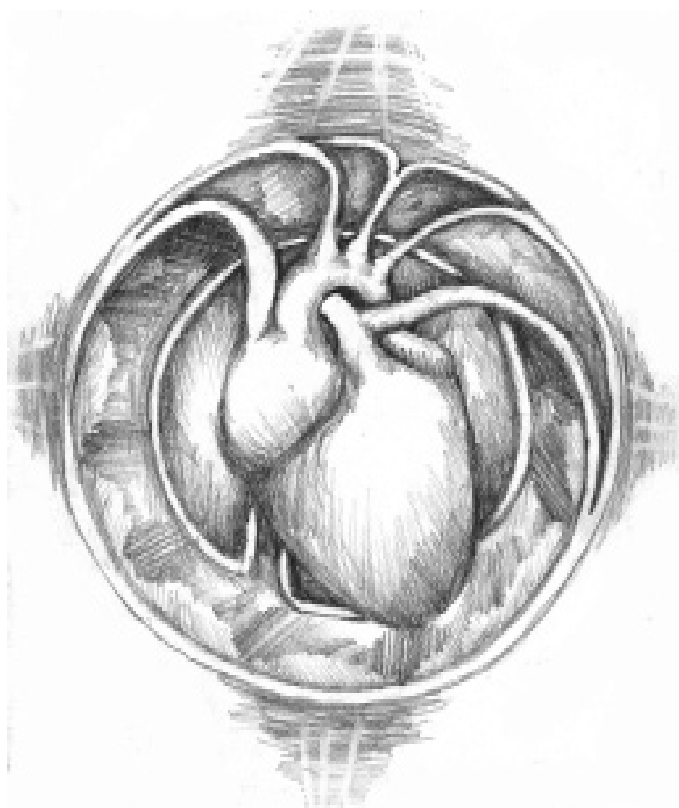
Csipetnyi só a föld,
álom a szeretet.
Génekbe temetett
sorsomat megvetem.
Holdárnyék lettem,
szájra varrt igazság.

Nem kell csend,
ronggyá nyűtt alázat,
hitvány igazság-látszat!
Őselem kényszerít
szólni: a valóság.

ENNYI KELL

Száj szögletén vajúdó mosoly,
égbék-tiszta tekintet,
elfelejtett legyintés,
ki nem mondott igen,
szárnyasan rebbenő sóhaj,
vércsepp-fakasztó szívdobbanás,
egy apró, meleg szoba
– ahol elnyújtózik a béke –,
Isten kacsintása,
rózsaszínű remény
csillanása
a homályba omló égen.

Ennyi kell. Hinni:
lesz holnap,
szerelem,
– reggel újra
teérted is
felragyog a nap.

SÓHAJOK

Hogyha egyszer végre
én is otthon lennék,
cipőtalpak alatt
lábtörlő nem lennék.

Hogyha ölelnének,
csókokkal felelnék,
minden rossz emléket
magamból kivetnék.

Hogyha szeretnének,
csitulna a tenger,
szépülne világom
felcsillanó szemmel.

MA ÉS HOLNAPUTÁN

Novemberi szürkességben
rám mordul a magány,
nyútt szükség, tarka gondok
fogják a kezem,
erősnek hitt húrok
nyöszörögnek bután.

Fáradt vagyok. Beteg.
Nem gyógyít meg
a kékszemű hit sem.
Mordul a magány.
Megvirrad,
itt az új nap,
nincs menekvés.

VÁLASZ

Két székh,
két szív.

Két pár,
két út.

Jobbra?
Balra?

Mindegy.
Menni kell.

TÖRTÉNET

Utamat kerestem,
de a tomboló viharban
ígéretét se láttam.

Mikor kitisztult az ég,
a zöld lombok között
csak magamat találtam.

NÉGYSOROS

Anyámnak

Testedből csírázott létem.
Hitványnak? Jónak? Nem tudom.
Haraggal, hálával sújtva
szeretlek, anyám, nagyon.

KÉRÉS

Adjatok időt
magamba mélyen
belenézni,
adjatok erőt
új s új csatákban
végre győzni!

Adjatok kenyeret,
felséges íze
ömljön szét számban,
táplálja bennem
jelenem, jövőm hitét
rám szabott magányban.

PILLANATKÉP

Csontszínű látszat a világ.
Koldustól csent boldogság.
Az önámítás megtart még.
Táncolj, ha húzza a cigány.

ÚTRAVALÓ

Osszatok békét, nagyurak:
mosolyt, frissen sült kenyeret!
Én csak szebb világot akartam:
virággal hímezni a rétet,
föléje kékkal az eget.

Mormoljatok imát, urak:
nincs áldás azon, aki bánt!
Könnyű álmod hintek szerteszét:
nektek adom az igaz hitet,
serkentek egy színdobbanást.

Ne bántsatok engem, urak,
esküvésre kulcsolt kézzel:
kenyeret akarok, álmokat,
mesét mondani gyermekemnek
a kék ég zengő hitével.

Hagyjatok engem, nagyurak.
Emberré nőttem, bennem vágy:
álmodni, szeretni akarok,
amire nem képes senki más.
Engedjete utamra hát!

KÉRDÉSEK

Kötél legyen nyakam éke?
Inda karomon a gond?
Legyek hazug, festett céda?
Olcsó, vásári bolond?

Kötelem a becsületem.
Kicsi lányom karomon.
Néma vagyok. Ék nélküli.
Nem olcsó és nem bolond.

FOHÁSZ

Adjatok egy tenyéryní földet,
hová lehajthatom a fejem,
engedelmes rögök ölébe
szép reményem eltemethetem.

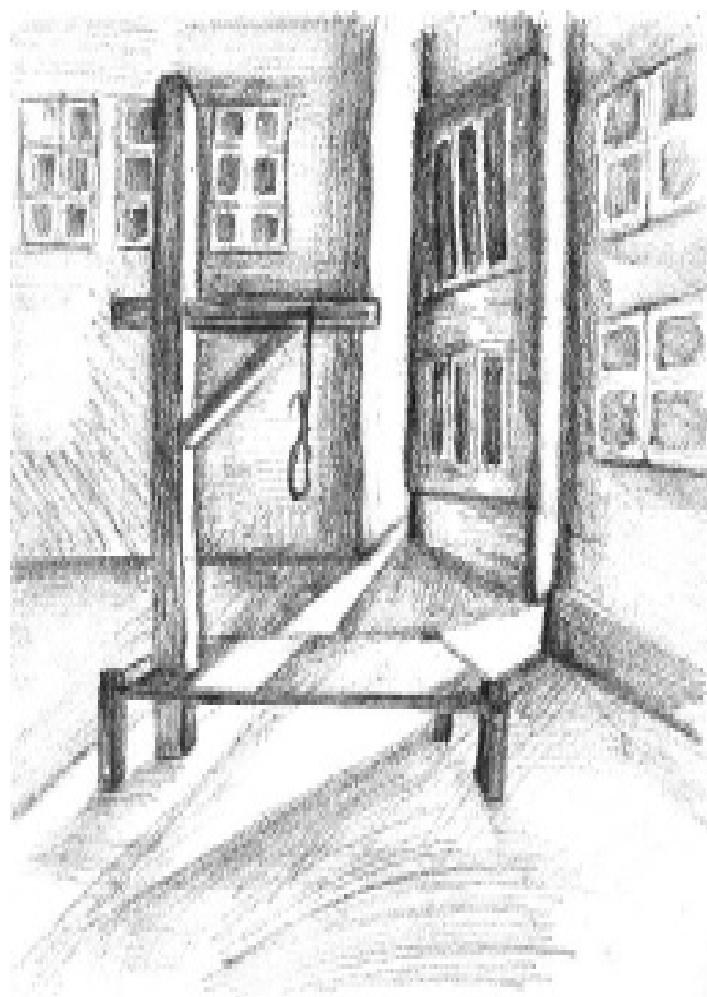
Megbújok az éji homályban,
hol nincsen dobpergés, csatazaj,
a felragyogó csillagokkal
elcsitul az örökös moraj.

Leborulva a csöppnyi földre
otthonra talál fáradt szívem,
hát ölelem e szent hajlékot,
mint egykor: hűen, szerelmesen.

ÍTÉLET

- Kövezd meg! – zúgja a tömeg.
- Irgalmazz! – súgja a szél.
- Feszítsd meg! – ordít a vezér.
- Bocsáss meg! – sírja a tél.
- Hallgassunk! – mondja a gyáva.
- Én félek! – suttog a lány.
- Nem szólok! – fénylik több szempár.
- Nem lehet! – kiált egy ifjú.
- De hát én... – mondja a vádlott.
- Hallgass! – vádol a vád.
- Nem vagyok...
- De igen! És nincs tovább!
- Hadd legyenek... – Nem kellesz!
- Nem tudod... – Nem is kell már!
- Nem igaz! – Nem fontos az már!
- Menj! Nincs szükség rád!

DOGMATIKUSAN

A vers
összefüggéstelen, írásjeltelen
eszmefuttatás?

Dehogy!
összefüggő, következetes
vallomás.

VERS LESZEL

Köddé
szürkült
lobogásom,
szentté avat
a szó:
vers leszél.
Így kívánom.

MI A HAZA?

Nikinek

Egy élénk kisleány
anyjától kérdezi:
– Mondd, mi az a haza,
s miért kell félteni?

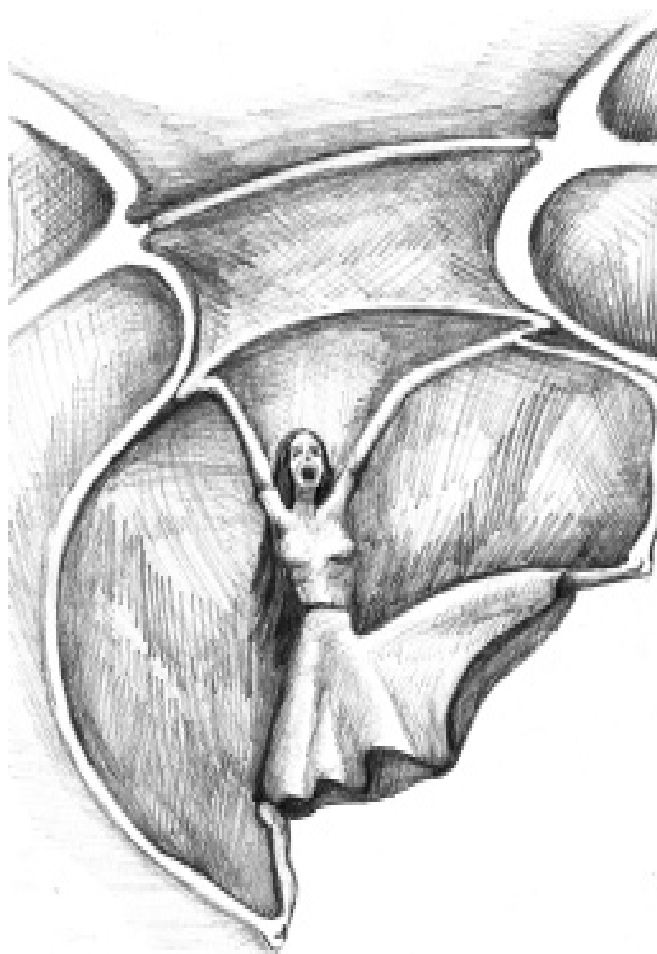
– Hazánk az a vidék,
hol élni születünk,
ahol anyánk szeme
örködött felettünk,

ahol hozzád simul
a virág a réten,
neked szól a tücsök
füvek rejtekében,

hol a kapuban vár
tarka Cili cica,
s kezecskéd megnyalja
a hű Bodri kutya,

hol más ízű a szó,
másképp ragyog a nap,
ahol örülhetsz szép,
ismerős arcoknak.

Minden, mi többet ér,
Mint cukor és baba,
Szép ruha és gyöngyök...
– Lányom, ez a haza!

SÓLYOMÉNEK

Kalitkám csillog,
ajtaja zárva,
golyó verte seb
szárnyamon.

Gubbasztok némán
– tört szárnyú sólyom –,
szállhatok-e még
szabadon?

Fogytán a zöld ág,
tilos a kék ég
túl az átkozott
rácsokon.

Gubbasztok némán,
felsír a remény:
megvált halálom
egy napon.

A SEMMI SZÍNE

Szürke a nap, a fa, a ház,
Szürke a madárdal,
szürkeségből az álmodás.

A semmi színe belül rág.
Hozz gyógyírt sebemre,
tavasz reménye, ifjúság!

VÉGZETEM

Magamat buzdítva

József Attila
végzete sorsom,
lélekórámon
könny ketyeg,
csüggeszt éjszaka
rideg vánkoston,
hol hálótársam
gyötirelem.

Dankó-szívemet
bankókra váltva
zúzom szét buta
köveken
mindennap, mikor
hitemet hágja
sebekből ömlő
sejtelem.

Ítélet dördül:
mellemen lábnyom,
rongykacat élet
jár nekem –
S hogy ez se legyen
társam, barátom:
hátba szúr orvul
végzetem.

Áll, vár valaki
magamtól távol,
túl a megdermedt
síneken.

Ő is én vagyok:
hontalan vándor,
egy tiszta szívű
idegen.

Beteljesedik
végzetem
– Attila fogja
a kezem.

ÁMEN

Megvirradt bennem.
Legyőztem magam.
Vad énem halott,
bennem tavasz van.

Legyen így. Nektek
is megbocsátok,
elásom mélyre
a csatabárdot.

AZ ÉN ÖREG BARÁTNŐM

1

Útban hazafelé az iskolából már messziről észrevettem. A padon ült, fekete fejkendőben és ruhában. Előtte szürke kötény, mellette kopott táskája.

– Jó napot kívánok!

– Jó napot – válaszolta.

Előkerestem táskámból a kulcsot, kinyitottam a kaput.

– Nem vesz tojást? – kérdezte.

Nem akartam tojást venni, de – mintha olvasott volna a gondolataimban – folytatta:

– Csak ez a négy van. Friss tojás. Ma reggel hoztam be az ülőből.

– Jöjjön be – mondtam bizonytalanul, mert nem tudtam eldönteni, vegyek-e tojást.

A vékony, görnyedt hátú öregasszony nehézkesen felállt és elindult, de hirtelen megtorpant:

– Kutya van?

– Nincs – nyugtattam meg.

Hamarosan bent voltunk a nyári konyhában.

– Mennyi a tojás? – kérdeztem.

– Harminc kopek – motyogta, és az újságpapírba csomagolt tojásokat kirakta a konyhaasztalra. – Van még pár körtém, azokat is megveszi?

Ösztönösen megéreztem, hogy nagy szüksége van pénzre.

– Jó. Összesen mennyi lesz?

– Két rubel.

Alkudozás nélkül kifizettem neki a szerény összeget, aztán megkínáltam süteménnyel és kávéval.

– Milyen tisztaság van itt! – mondta felcsillanó szemekkel, amelyek úgy ragyogtak, mint egy-egy gyémánt. – Hát... köszönöm... Most már megyek a boltba, kenyeret venni.

– Tessék várni! – becsomagoltam pár szelet süteményt és a fekete asszony fekete táskájába tettem. Szótlatlanul nézte.

– Minden jót! – mondta végül, és elment.

2

Pár nap múlva ismét találkoztunk az utcán. Előre köszönt.

– Elvetette már a kertet? – kérdezte váratlanul.

– Még nem. Tudja, nincs vető krumplim...

– Hozok én magának! Jó piros krumpli. A dobronyiaktól kaptam rá – lelkesedett a néni, akinek még a nevét sem tudtam, s aki majdnem háromszor annyi idős volt, mint én, mégis magázott.

Valóban hozott egy félvékás kosárral. Amikor ládába raktam, megkérdezte:

– Most nem süttött semmit?

– Nem... – válaszoltam halkán, s abban a pillanatban megsejtettem, hogy előre eltervezett délutáni programomnak annyi.

Így is történt. Nem mentem le krumplit vetni, hozzákezdtem meggyes lepényt sütni. Az első négy darabot azon melegen átvittem neki – Eszti néninek.

Sokáig kiabáltam a kapuban, míg végre kijött a házból.

– Jaj, hát maga az? Jöjjön be!

Kicsiny, szegényesen berendezett szobába vezetett, ahol egy kredencen, széken és ágyon kívül nem volt semmi. Azazhogy a falon néhány régi fénykép. Az egyikén férfiarc, nyilván a férje, a többi talán a gyerekeikről készült valamikor.

– Üljön le. Hogy van a kislánya?

– Köszönöm, jól...

Beszélgetni kezdtünk. Közben megevett két darabka süteményt, a másik kettőt eltette vacsorára.

3

„Üzleti” vagy sütemény ügyben még találkoztunk néhányszor, aztán Eszti néni eltűnt. Nem csináltam belőle nagy ügyet. Arra gondoltam, biztosan jobb ügyfelet talált magának. Ám egy este Erzsí, öreg barátnőm unokája kiáltozására figyeltem fel. Nyugtalanul állt a kapu előtt. Kimentem hozzá.

– Jó estét! – hadarta.

– Jó estét – mondtam gyanútlanul.

– Ugye nem tudja, miért jöttem?

– Nem...

– Mama nagyon beteg. Mérges bogár csípte meg a lábát a kertben. Nem ment orvoshoz, lapulevelet tett rá. A csípésből seb lett, elfertőződött... Mire orvost hívtunk, már késő volt... Állandóan magát emlegeti! Jöjjön át hozzá, nagyon szereti magát! – magyarázta az asszony könnyeivel küszködve.

– Persze, megyek – mondtam zavartan, mert hirtelenjében azt sem tudtam, máris induljak-e, vagy orvosért szaladjak, aki megcáfolhatná az elmondottakat...

4

Öreg barátnőm a szegényes kis szoba ágyán feküdt. Aludt. Mellette, a kredencen gyümölcsök, gyógyszerek, rántott hús, töltött káposzta és egyéb finomságok.

Erzsi hellyel kínálta.

– Felébresztem – mondta. – Annyira várta magát!

– Nem kell, hadd pihenjen! – tiltakoztam halkán, de mintha megérezte volna, hogy ott vagyok, vagy csak a hangomat ismerte fel – Eszti néni felébredt.

– Hát eljött? – kérdezte alig hallhatóan, de jól érzékelhető örömmel.

A betegség minden erejét felemésztette, csupán a szemei ragyogtak gyémántosan, mint amikor először láttam.

– Hogyne jöttem volna! Bár hamarabb jöttem volna!... – motyogtam, és alig bírtam visszatartani könnyeimet.

5

A temetésre kevesen jöttek el. A tornácon, Eszti néni megüresedett szobájának ajtaja előtt álltam végig a hagyományos szertartást. A búcsúztatóban elhangzott az én nevem is: *Búcsúzik barátnőjétől..., aki figyelmességével megkönnyítette az idős, beteg asszony utolsó napjait...*

Elszégyelltem magam.

NEKED CÍMEZVE

EMLÉK

Átcsillan a ködön
lázás tekinteted,
ahogy elkezdted a
régi történetet –

Szavad sólyomszárnya
égmagasba emelt,
minden, mi nem számít,
lent a porban hevert.

De jött a zuhanás
otromba kövekre,
lesújtott arcunkra
a csalódás ökle –

Elsodort az idő,
csak álmodlak téged:
csurgat most valaki
a szádba színmézet?

Nem tudom. Emlékek
őrzik tekinteted,
ahogy elkezdted a
régi történetet...

CSILLAGÉNEK

Lemosolygott a Hold,
felszikkasztak a csillagok,
kórusban zengtek nekünk
csókra biztató dallamot.

Ránk hullt az éj kendője
– sejtelmes, áttetsző lepel –,
alatta óvó kezéd
egy percre sem engedtem el.

„Ölébe emelt az idő
– hazudott igazat szemed –,
ez itt a Minden kezdete,
most már egy az utam veled!”

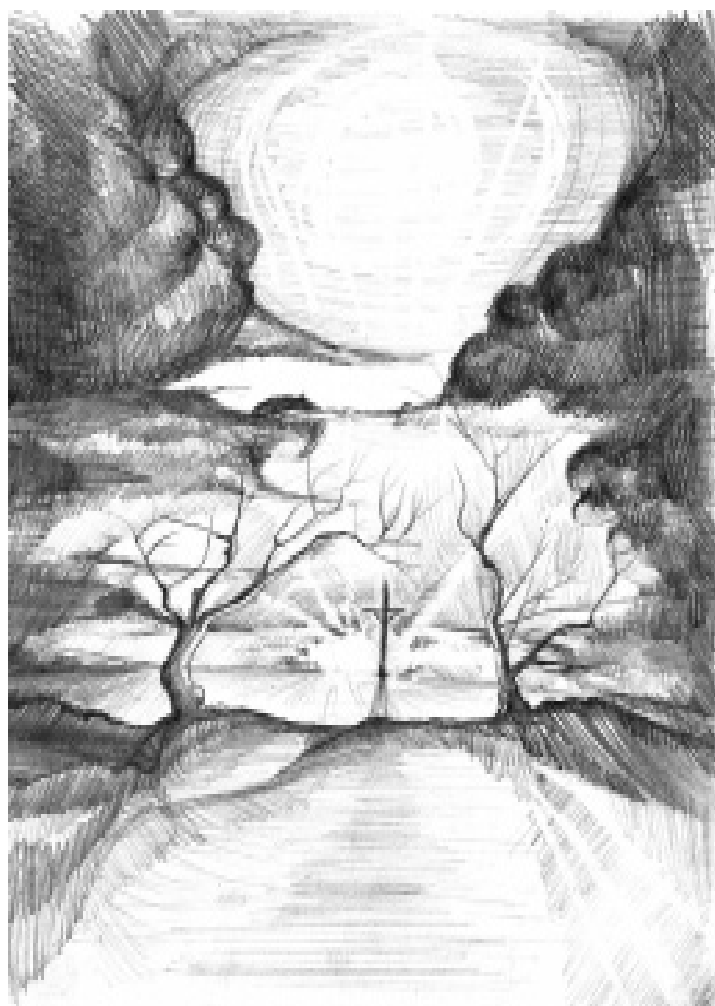
De jaj, egy hideg szélroham
elsöpört minden csillagot,
a hold mosolygós arca is
másutt, másoknak ragyogott –

Meglódult velünk az idő
átkozott külön-utakon,
s hogy volt mosoly, csillagének
– kővé dermedten dúdolom.

HANGULAT

Ha elmennék
az Ung-partra sétálni
– eljönnél velem?
Szememmel szeretném
a jövő-menőket
– szeretnéd te is velem?
Egy padra ülve megmártóznék
pazar tavaszi napfényben.
– fürödnél velem?
Tépett emlékekből
új hitet szőnék
– segítenél nekem?
A folyóban meglátnám
új tükörképem
– megnéznéd velem?
Utána virágot szednék,
illatos-tavaszi
– szednéd te is velem?
Útban hazafelé építenék
egy új világot
– ha lenne hozzá hitem.

NEKED ADOM

Kinyújtja kezem
a vágy újra érted
gyémántsín időben.

Holtta hűlt létem
írom árnyékodra
szűkszavú imával.

Ragadd meg karmosan
kéklő mindenségem,
többé ne ereszd el!

ESTE

Esik a hó,
neked esik,
érted nevet
telet a táj.

Álmos csillag
lazán leint:
„Siess haza,
későre jár!”

Kacsint a csend
szobám ölén,
fárad a gond,
másnapra vár.

Jó, hogy itt vagy
újra velem,
neked fakaszt
tavaszt a vágy.

HELYZET

Nem fogja anyám a kezem,
se csillagszemű szerető.
Csak a gondok sokasodnak,
csak múlik egyre az idő.

A gyermek kenyeret majszol,
a küszöbön kutyám pihen.
Várom a megváltó csodát
csak azért is szerelmesen.

PERC-SZERELEM

Tarka mezőbe
jöjj velem, édes,
égszemű tájba
szállj velem el!

Szentelje nászunk
átok és áldás,
fűselyem ágyban
így merülj el!

Ne nézz most hátra,
nem vár ott senki!
Ujjongjon karod
dús keblemen!

Legyél tűzlepel,
álmot izzító:
lopott kis éden,
perc-szerelem!

DRÁMA

Hóhérom kér fel a táncra,
sajgás bénítja két kezem.
Hiénák húzzák a nótám,
mert azt hiszik, hogy élvezem.

Félelem dönt nászi ágyba,
megfogan hamis gyermekem.
– Akarom! – mondom. – Kívánlak!
Majd hallgatok és megteszem.

Koporsóm faragják másnap.
velem hal fattyú kisdedem.
Síromat hóhérom ássa,
nefelejcs nő a szívemen.

SZEMREHÁNYÁS

Hazug a szerelmed.
hazug a csókod,
hazug a szemed,
hazug a hangod.

Ömlik, arcomba csap
lényed: a semmi.
Hát ne szeress, ha
nem tudsz más lenni.

NEKED CÍMEZVE

Te is az vagy,
ami a többi:
szappanbuborék,
mihaszna látomás.
Érintésedtől
lúdbőrzik lelkem,
felsóhajt,
mint hó alatt rezzenő,
megfagyott virág
egykorvult
tavaszi fény után.
Nincs bocsánat, menj el.
Öleld a szebben nevető
kirakatbabát!

RIPOSZT

Valahányszor vádolón
a szememre veted,
hogy nem szültem még soha
verset tőled, neked,

a válasz csak ez lehet:

zengő versem hiába
s bután követeli,
ki nem képes lelkemet
teherbe ejteni.

A PONT UTÁN

Te is magamra hagytál, mint
tavasz a búcsúzó telet.
Elárvult szívemre fagy száll,
kegyetlenséged eltemet.

Megrontott álmok fetrengnek,
a rongyos élet kinevet.
Gyilkosként tettél rá pontot,
így sorsom beteljesedett.

UTÓREZGÉSEK

Első év

Ma újra láttalak.

Szíved kristálya megrepedt belé.

Egy ártatlan vércsepp

hullt az enyémre, s lett enyészeté.

Második év

Ma újra vártalak.

Egy sápadt sóhaj köszönt csak vissza,

benne szűkölt minden,

ami voltál és lehattél volna.

Harmadik év

Ma újra hívtalak.

A múlt összehúzta szemöldökét,

s egy pillanat alatt köddé oszlott,

ittsemvolt semmivé.

Negyedik év

Ma újra néztelek.

Kevés maradt belőled, tán semmi.

Itt voltál, éreztem

illatod. Megérte messze menni?

Ötödik év

Ma újra eljöttél.

Fürkésztem arcod rezdüléseit.

Dadogva kérleltél.

Hazugságból épültek sejtjeid.

Hatodik év
Ma újra megszánlak,
mert rád talált méltó büntetésed:
már csak engem szeretsz,
ki oltom kínját a szenvedésnek.

HÚSÉG

1

Délelőtt kilenc órára jelentkezett be, és kilenc előtt öt perccel már az iroda ajtaja előtt toporgott.

– A főmérnök úr várja Önt? – kérdezte a titkárnő.

– Igen – válaszolta szűkszavúan, rajta hagyva tekintetét karórája számlapján, hogy a titkárnő véletlenül se figyelhessen fel arcának szomorúságára.

– Akkor menjen be! – mutatott a titkárnő erélyesen az iroda ajtajára.

Amint bezárta maga mögött az ajtót, tekintete találkozott a főmérnökével.

– Szervusz, Tibor!

– Foglalj helyet – mondta halkán a főmérnök, székéről kissé felemelkedve.

– Köszönöm...

A nő nem ült le, barna bőrtáskáját rakta a székre.

Mindketten a táskát nézték, így próbálták elkerülni egymás tekintetét. Ám csakhamar és óhatatlanul újra egymás arcát fürkészték.

Aztán a férfi lehajtotta a fejét, tollat vett a kezébe, azt csavargatta, hogy a nő ne lássa meg a szemébe toluló fájdalmat.

– Hát... Tegnap mégse utaztál el – mondta a határidőnaplót bámulva.

Már ketten bámulták a naplót, mintha fontos, mindent megmagyarázó titkot olvasnának ki belőle.

Hosszú csend után a nő szólalt meg először. Lázadó, mindenre kész válasszal érkező, mindig mindenre cáfolattal válaszoló önmagát adva a feszültséget próbálta oldani:

– Nem... És nem tegnap, hanem tegnapelőtt...

– Igen – tegnapelőtt! – hagyta rá a férfi.

– De ne félj, elutazom – kezdte gondosan eltervezett búcsúbeszédét a nő. – Az esküvő után. Mindenkinek jobb lesz így.

Ne gondold, hogy ez egy hirtelen döntés. Régóta gondolkodom rajta. A családdal is megbeszéltem, mindenki így látta a legjobbnak...

Időt adott a férfinak, hogy gondolkodjon és szóljon. A férfi azonban hallgatott, így folytatta:

– Segítek az előkészületekben. Amúgy nincs itt senkim. A hülye elveim miatt szinte minden barátommal összeveszttem. Elvesztettem mindent, ami fontos volt nekem. Ez a környezet az egészségemet is kikezdte. Két munkahelyen kell helyt állnom, mégse keresek annyit, hogy eltartsam magunkat... Ha elmegyek, a gyerek se marad egyedül. Mindig lesz valaki a családban, aki elviszi az iskolába, és érte megy, amikor nekem éppen dolgoznom kell...

Ismét elhallgatott, mert rádöbbsent: csak önmagát győzködi. Várta a férfi reakcióját is, valamiféle együttérzés megnyilvánulását, de hiába.

– Mit fogsz ott csinálni? – kérdezte a férfi.

– Mást, mint itt. Egy gyárban fogok dolgozni, látástól vakulásig. Volt már részem ilyesmiben, amikor egyetemre jártam, mert a tanulmányaimat be akartam fejezni... – magyarázkodott a nő, ám a férfi hirtelen félbeszakította.

– Most minden összejött nekem! Ne haragudj! Nem tehetek mást, el kell vennem azt a nőt, pedig nem szeretem – értsd már meg!

– Nekem is összejöttek a dolgok... Soroljam?: nézeteltérésbe keveredtem az osztályon az emberekkel, túlhajszoltam magam, megbetegedtem, aztán nem volt pénzem, hitelbe vásároltam, hogy legyen mit ennünk...

Felsorolta, de biztosan tudta, a férfi nem ért belőle semmit. Felidézte magában a kilenc búcsúlevelet, amelyeket eredetileg e helyett a beszélgetés helyett akart elküldeni Neki; csakhogy mindet összetépte, mert egyiket se találta elég jónak ahhoz, hogy az együtt eltöltött évek emléke lehessen. Most az összes levél tartalmát szerette volna elmondani, de máskor fűgén és bátran pergő nyelve hihetetlen módon megbénult, még a gondolatai is. Mozdulatlanul, tehetetlenül ülve várta, hátha történik valami, ami megkönnyíti a búcsút. De nem történt semmi.

– Elmegyek – mondta rezzenéstelen arccal.

– Végül is... érthető... – bongott szenvtelenül, beletörődően a férfi baritonja. Csak sejteni lehetett benne némi szorongást, fájdalmat.

„Ezt csak azért mondja, hogy megkönnyítse az elválást” – gondolta a nő.

Úgy érezte nem bírja tovább. Már csak arra vágyott, hogy minél előbb elmeessen, és soha többé ne jusson eszébe, hogy valaha itt járt; hogy búcsút vegyen Tőle, aki *azon a napon* úgy ment el mellette *azzal a szöszivel*, mintha őt soha nem ismerte volna; Tőle, aki sárba taposott mindent, hogy megszerezze ezt a széket.

Igen, menni akart. „Csak akkor lesz becsületes és igazságos, ha elmegyek. Tartozom ennyivel magamnak. Inkább lettem volna lelketlen, kiközösített gyilkos, a világ szennyében fuldokló koldus, rémisztő csúfság, szavakra sóvárgó néma, zenéért áhítóző süket, repülés mámoráért esdeklő béna – csak ne kellett volna ezt a megaláztatást elviselnem, csak ne érezte volna a *másik*, hogy mindent megtehet. Hogy egyenesen állhassak, emelt fővel járhassak...!”

– Kitartás! – mondta a férfi, és kezét nyújtott a nőnek.

– Köszönöm – a nő gyorsan felvette a táskáját és távozott.

Odalent, kint az utcán már nem bírta visszatartani a könnyeit.

„Miért nem mondta, hogy maradjak? Miért? Miért?? Miért??!”

Az autóbusz-állomáson már zokogott.

Otthon, az ágyban nyöszörögve újra és újra átgondolta a történeteket. Másnap fáradtan, összetörten ébredt, de már tudta, mit kell tennie.

2

Pontosan nyolcra ért be a gyárba. Az évek óta megszokott rendben tartotta meg az eligazítást. Egész héten a munkájára koncentrált. Minden a legnagyobb rendben zajlott. A főmérnök nem kereste. Nem is telefonált. A nő megértette: el kellett mennie, hogy visszatérhessen, és vissza kellett térnie, hogy elmeessen.

„Ki is láthatná olyan metsző pontossággal a dolgokat, mint akinek könnyek mosták tisztára a szemét?!”

3

Öt év múlva, a *szösz*i apjának közbenjárására a férfi már a vezérigazgatói székben ült, és a gyár jobban termelt, mint valaha.

A nő maradt régi helyén: apró, szürke irodájában.

– Nem! Az állást nem tudom elvállalni! – utasította vissza határozottan a sorjázó ajánlatokat.

Egy pénteki telefonálót a felkínált osztályvezetői állás feltételeinek kifogásolásával torkolt le. Meglehetősen zaklatott lelkiállapotban ült szegényes hivatali szobájában, ahol hét éve minden ugyanazon a helyen volt, még a férfi fényképe is – az íróasztal bal felső fiókjában. Hogy elterelje figyelmét önnön belső feszültségéről, a másnapi munkatervet kezdte felvázolni, amikor megcsörrent a telefon. A férfi hívta.

– Örülök, hogy itt találalak... Sajnos, az éves költségvetés megszorításai miatt létszámcsökkentésre kényszerülünk... Nekem jutott a feladat, hogy közöljem veled...

A nő kiejtette kezéből a kagylót. Egy pillanatra még a lélegzete is elakadt. Aztán lehajolt, felemelte a telefont:

– Persze... Megértem...

Egyetlen egy könnycsepp gördült végig az arcán, a padlóra

MIÉRT?

Ülsz az asztalnál, nézed a papírt. Egyedül vagy, körülötted a magány csöndje. Erre vágytál, örülsz neki.

Miért?

Odakint világol a Hold, milliónyi csillag tánca a sejtelmes égi mezőn. A Hold arcán mégis szomorúság. Ahogy rád néz, mintha kérdezné: „Egy a sorsunk?”.

Igen, mert ő is társtalan.

Mért?

A szembeszomszédban halk zene szól, az ablakon túl árnyalak oson el, majd vissza. Nyilván keres valamit, vagy valaminek a végére akar járni.

Miért?

Szép az este, valahogy nyugodtan szép, de szomorú, pedig a vacsora pompásra sikeredett: sült krumpli és tea. Jó étvággal fogyasztottad el, mert a napi munkában elfáradtál, és éhes voltál. Most itt az este, az alkalom, pihenhetsz.

Miért?

Legutóbb a Napot figyelted meg. A várost járva próbáltál gyönyörködni abban a szentséges maradványban, amit a mohón zabáló város a természetből meghagyott. A Nap gyanútlanul tette a dolgát: aranyba öltöztette a házakat, a fákat, a bokrokat, a fűvet, a járműveket és az embereket.

Miért?

Egy padon fiatal pár ölelkezett. Szőke lány, mosolygó fiú. Aztán felálltak és elindultak valamerre.

Miért?

Az üzlet előtt öreg néni simogatta, igazgatta reszkető tenyerében a pénzecskéjét, majd belépett az ajtón.

Miért?

Délutánra csaknem teljesen kiürült a piac, csupán egy pirospozsgás asszony kínálta rád portékáját. Kedves, jólelkű

asszony lehetett, gondos feleség és jó anya, akinek nem kelt el pár csomó sárgarépa.

Miért?

Négy órád volt ma, különösebb esemény nem történt. Csak a házi feladatot sokalltad: nem valószínű, hogy a gyöngébb tanulók megtanulják a Himnusz nyolc szakaszát. Vagy elvárhatod, hogy akaratod szerint történjenek a dolgok?

Miért?

Négy órákor megálltál a nagymama háza előtt. Tudtad, hogy be kellene nézned hozzá, de ismét elodáztad, mert elrepült az idő.

Miért?

Itthon, a konyhában jó meleg van, de odakint eleredt az évszakhoz képest hideg eső. Nem szereted az esőt, mert elszomorít.

Miért?

Nem szól hozzád senki, nem zaklat semmi, mégis csüggedten ülsz.

Miért?

Megírtad az előkészületet, elmosogattál, a vasalást is elvégezted. Örülsz, hogy minderre jutott idő.

Miért?

Ülsz az asztalnál, nézed a papírt. Egyedül vagy, körülötted a magány csöndje.

Miért?

Mert ő

még mindig

pokolian

TARTALOM

Ajánlás	5
Vallomás	7
Én és vers	9

MAGAMTÓL TÁVOL

Szólni kényszerít	13
Ennyi kell	14
Sóhajok	16
Ma és holnapután	17
Válasz	18
Történet	19
Négysoros	20
Kérés	22
Pillanatkép	24
Útravaló	25
Kérdések	26
Fohász	28
Ítélet	30
Dogmatikusan	32
Vers leszél	34
Mi a haza?	36
Sólyomének	38
A semmi színe	40
Végzetem	41
Ámen	44
<i>Az én öreg barátnőm</i>	46

NEKED CÍMEZVE

Emlék	53
Csillagének	54
Hangulat	56
Neked adom	58
Este	60

Helyzet	61
Perc-szerelem	62
Dráma	64
Szemrehányás	66
Neked címezve	67
Riposzt	68
A pont után	70
Utórezgések	71
<i>Hűség</i>	73
<i>Miért?</i>	77
Tartalom	79

IMRE ÁDÁM

1992-ben született Beregszászban. A Beregszászi Kossuth Lajos Középiskola diákja. Óvodás kora óta rajzol. Először barátja, Fodor-Nagy Gergely verseit illusztrálta.

Csernyiga Gyula és Gogola Zoltán festőművészek felfigyeltek műveire, segítették tanácsaikkal az ifjú grafikust, aki lelki biztonságot talál a művészetben.

Alkotásai élmények hatására születnek. Leggyakoribb témái: édesanya, édesapa, az élet eredete, szenvedély.

Grafikáit rendszeresen bemutatja a magyarországi *Partium* folyóirat és a beregszászi *Naplopó* című kiadvány. Munkáinak első kiállítása 2008 novemberében nyílt meg a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetben.

A jövőről határozott elképzelései vannak: továbbtanulás, felsőfokú végzettség megszerzése művészeti akadémián

Kenyeres Mária 1973-ban született Mezőváriban.

Az elemi iskolát szülőfalujában, általános iskolai tanulmányait a Beregszászi Mikes Kelemen Középiskolában végezte el. Ezt követően a Munkácsi

Tanítóképzőben alsó tagozatos tanítói, később az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán tanári diplomát szerzett.

A Beregszászi Zrínyi Ilona Középiskolában tanít, emellett független újságíró. A Kárpátaljai Magyar Fáklya irodalmi-képzőművészeti és a Bóbita amatőr gyermekszínházi stúdió vezetője. Saját bevallása szerint kezdetben szórakozásból, ma már ellenállhatatlan belső késztetésből ír verset és prózát.

Néhány prózája megjelent a Kárpáti Igaz Szó korábbi számaiban, versekkel az Együtt folyóirat 2008/3. számában mutatkozott be.